



HERPESINFEKSJON

Informasjon om behandling av herpesinfeksjon

Herpes kan gi blemmer og sår i underlivet. Behandling kan lindre plager, men ikke fjerne viruset.

Mange får også plager som feber, hodepine og sykdomsfølelse den første gangen de har herpes.

HVA KOMMER DET AV?

Herpes skyldes smitte av et virus som kalles herpes simplex virus (eller HSV). Det finnes to varianter av viruset, som begge kan smitte til underlivet (HSV-1 og HSV-2). Dette kalles kjønnsherpes eller genital herpes.

Virusene kan også smittes til munnen, og viruset kan da gi typiske «forkjølelsessår». Fordi viruset kan smitte gjennom spytt, blir mange smittet som barn ved at de deler mat og drikke med foreldrene.

Genital herpes er en av de vanligste seksuelt overførbare infeksjonene. Viruset smitter ved samleie, munnsex eller analsex. Kondom beskytter til en viss grad, men ved f.eks. samleie vil det allikevel være kontakt hud mot hud, selv om du bruker kondom.

SYMPTOMER

Et typisk herpesutbrudd starter vanligvis med kløe og prikkende følelse i huden. Noen opplever også utstrålende smerter, for eksempel nedover lårene. Etter noen dager kommer det blemmer og sår på penis, i vulva eller i huden rundt kjønnsorganet. Sårene kan også komme rundt endetarmsåpningen. Blemmene sprekker ganske raskt, og ofte ser du kun sårene. Sårene gjør vanligvis svært vondt, og det kan være svie når du tisser, dersom urinen kommer borti et sår. Etter hvert får sårene skorpe. Til slutt gror sårene, og huden blir normal, uten arr.

HVA HVIS HERPES KOMMER TILBAKE?

Etter et herpesutbrudd vandrer viruset til nerveceller under huden, og går i hvilefase. Når viruset er i hvilefasen, får du ingen symptomer. Viruset kan imidlertid våkne fra dvalen og gi nye utbrudd.

Det første utbruddet er oftest det kraftigste. Noen kan få nye utbrudd med sår senere i livet, mens andre får aldri utbrudd igjen. Hos de som får tilbakefall (nye utbrudd), vil utbruddene vanligvis bli kortere og gi mindre plager og symptomer etter hvert som tiden går. Det kan være lurt å ha en resept eller tabletter liggende, så du kan starte behandling raskt ved nye utbrudd.

HVOR MANGE HAR DET?

Genital herpes er vanlig, men de fleste vet ikke at de har blitt smittet fordi de har lite eller ingen plager.

ER DET FARLIG?

Herpes er ikke farlig, men sårene er vonde. Huden blir normal når sårene har grodd. De fleste får lite eller ingen plager med sin herpes.

Ved fødsel kan det være alvorlig hvis den fødende har et førstegangsutbrudd med herpes, da det kan gi følger ved smitte til barnet. Har du tidligere hatt herpesutbrudd er det ikke like farlig da du har antistoffer som deles med barnet.

Det oppfordres likevel at den som skal føde forteller at de har hatt genital herpes til jordmor og lege ved kontroll før fødsel.

SMITTEFARE

Du er smittsom fra det tidspunktet du begynner å kjenne kløe og prikking i huden, til sårene har grodd. Unngå å ha seksuell kontakt mens du har utbrudd. Når utbruddet er over, er smittefaren svært liten. Ved første utbrudd kan du smitte deg selv til andre steder på kroppen. Senere vil du ha antistoffer så du vil ikke kunne få smitte av samme type herpesvirus på andre steder av kroppen.

BEHANDLING

Det finnes ingen medisiner som kurerer herpes, men behandling kan hindre nye utbrudd eller gjøre dem kortere.

Tabletter – ved første utbrudd

Det er viktig å starte med tabletter så fort som mulig den første gang du har et herpesutbrudd i underlivet. Tablettene (valacyklovir 500 mg) hemmer viruset (det går raskere i hvilefase). Ta en tablett morgen og en tablett kveld i 5-10 dager.

Tabletter – ved nye utbrudd

Hvis du får tilbakefall er det lurt å få resept på tabletter hos legen, slik at du har tabletter liggende. Ofte kan du merke kløe og prikkende følelse i huden før sårene kommer. Hvis du starter tidlig nok med tablettene kan du hindre at det danner seg sår. Ta en tablett (valacyklovir 500 mg) morgen og en tablett kveld i 3-5 dager. For mange er det nok med til sammen 6 tabletter for å hindre nytt utbrudd.

Ta kontakt med lege om du har veldig hyppige utbrudd. Da kan det være aktuelt med annen type behandling.

SMERTELINDRING

Både smertestillende tabletter og bedøvelseskrem hjelper mot smerter i huden. Det å tisse i dusjen eller med underlivet nedsenket i vann (for eksempel i et vaskevannsfat med lunkent vann) kan gi god lindring dersom du sliter med smerter ved vannlatning. Det gjør mindre vondt å lufttørke (f.eks. med bruk av hårføner) enn ved å gni huden med håndkle.

Bedøvende salve

Hvis sårene gir deg sterke smerter, kan du kjøpe Xylocain salve på apoteket, uten resept (ca 120 kr). Salven virker bedøvende etter et par minutter. Smør et tynt lag rett på sårene. Vask hendene rett etterpå eller bruk engangshanske, særlig ved førstegangsutbrudd. Effekten varer i noen timer. Du kan påføre kremen så ofte du vil, men bruk aldri mer enn en tube i løpet av 24 timer.

Hvis du ikke får til å tisse eller det ikke er nok med reseptfrie smertestillende må du kontakte lege eller legevakt med én gang.